

Samopěstování, konopné kluby nebo regulovaný trh? Nová analýza vyčísluje benefity jednotlivých variant změny politiky v oblasti konopí.

12.9.2024 - Patrik Sieber, Tomáš Ryška, David Hlušík | Vláda ČR

Ještě za svého působení připravil bývalý národní koordinátor pro protidrogovou politiku Jindřich Vobořil pro vládu návrh na změny v nakládání s konopím v ČR. Návrh obsahuje tři pilíře nové regulace: samopěstování, delegace pěstování na konopné spolky a regulovaný trh se specializovanými prodejny s konopím. Odbor protidrogové politiky Úřadu vlády ČR následně požádal Katedru strategie Fakulty podnikohospodářské VŠE o zpracování socioekonomické cost-benefit analýzy, která porovnává náklady a benefity zmíněných tří pilířů regulace konopí mezi sebou a se současným stavem. “Hodně se diskutovalo o tom, zda se zavedou jen vybrané pilíře z mého návrhu nebo všechny, a proto jsem považoval za důležité, abychom pro další rozhodování měli v ruce i analýzu socioekonomických dopadů jednotlivých variant. Vysoká škola ekonomická v Praze na požadavek zareagovala a za to děkuji,” uvádí Jindřich Vobořil a dodává: “Z analýzy vyplývá, že jakýkoliv krok je lepší, než současný stav. To, že z pohledu ekonomiky dává největší smysl komplexní návrh, se dalo předpokládat. Pokud přistoupíme alespoň k prvnímu pilíři, určitě bych doporučil zákonodárcům zákon oddělený od zdravotní politiky a zároveň mít alespoň připraveny i další kroky v následující fázi vzhledem k tomu, že se zcela jistě bude v tomto smyslu měnit i celá evropská legislativa.”

Všechny tři navrhované varianty regulovaného trhu s konopím, tedy samopěstování, samopěstování s konopnými kluby a regulace konopného trhu za dohledu státu, by pro Česko znamenaly v porovnání se statusem quo ze společenského hlediska zlepšení situace.

„Studie metodicky vychází se standardní ekonomie blahobytu a metodiky Evropské komise pro cost-benefit analýzu. Výsledky zahrnují nejpodstatnější a nejprůkaznější socioekonomické, resp. finanční efekty. Mezi socioekonomické efekty patří zejména změna v kvalitě produkce a souvisejících služeb, včetně její legality, informovanosti a přímých dopadů na kvalitu života spotřebitelů, změny v kvantitě spotřebované produkce, změny v nákladnosti a struktuře dodavatelského řetězce a emise do ovzduší. Mezi finanční efekty dopadající na veřejné rozpočty patří dodatečné náklady na správu daně, dodatečné náklady na agenturu a dodatečné příjmy z daní a poplatků,” říká jeden z autorů analýzy Patrik Sieber z Katedry strategie FPH VŠE.

Nejvýhodněji vychází komplexní model, který umožňuje samopěstování, konopné kluby a regulovaný trh s konopím. V součtu by tato varianta dle analytiků z FPH VŠE přinesla celkové čisté společenské benefity ve výši 5,5 mld. Kč ročně a 77,2 mld. Kč za prvních 11 let od svého zavedení. Z hlediska peněžního dopadu by si veřejné rozpočty jen na daních a poplatcích po odečtení nákladů na jejich výběr a administrativu polepšily o 2,6 mld. Kč ročně a 41,2 mld. Kč za prvních 11 let od svého zavedení.

V případě zavedení komplexního modelu regulace konopí mají dle analytiků na finální bilanci zásadní dopady faktory, jako je ochota spotřebitelů produkt zaplatit na legálním a černém trhu, hodnota, kterou spotřebitelé a samopěstitelé přisuzují tomu, že se mohou pohybovat v legálním rámci, dále například výše případné spotřební daně, výše poplatků a administrativní zátěže v legálních

strukturách. „Cena a podmínky pro přechod do legality budou mít zásadní vliv na ochotu populace odejít z černého trhu,“ upozorňuje spoluautor studie **Tomáš Ryška z Katedry strategie FPH VŠE**.

Analýza propočítává také variantu legalizace samopěstování a variantu samopěstování rozšířenou o povolení konopných klubů. V případě samopěstování se analytici dostali k celkovému čistému společenskému přínosu ve výši 1,2 mld. Kč ročně, resp. 16,5 mld. Kč za prvních 11 let fungování. V kombinaci s umožněním konopných klubů dospěli autoři k částce 1,5 mld. Kč ročně, resp. 20,8 mld. Kč za prvních 11 let fungování.

Z hlediska peněžního dopadu by pak varianta samopěstování přinesla kladný čistý peněžní příjem do veřejných rozpočtů 0,1 mld. Kč ročně, resp. 1,5 mld. Kč za prvních 11 let fungování, a v kombinaci s umožněním konopných klubů 0,2 mld. Kč ročně, resp. 1,8 mld. Kč za prvních 11 let fungování. Nutno dodat, že analýza vychází z návrhu předloženého bývalým národním koordinátorem pro protidrogovou politiku, který u samopěstování počítá se zavedením registru osob oprávněných k samopěstování a s poplatky za tuto registraci.

„Finanční výnosnost komplexní varianty zahrnující i legální trh je pro veřejné rozpočty signifikantní a není vysoká šance, že by např. rozdíly v předpokladech o poptávce po legálních produktech stlačily tuto výnosnost do záporných hodnot. Finanční výnosnost variant zahrnující samopěstování a samopěstování s konopnými kluby je znatelně menší, avšak ani u ní není potenciál, že by jejich realizace při nepříznivém vývoji poptávkových parametrů finančně zatížila rozpočet. Implementace variant připouštějících samopěstování a konopné kluby se jeví být při rozumném designu relativně levná,“ dodává **Patrik Sieber**.

„Vláda se aktuálně shoduje na povolení samopěstování konopí pro vlastní potřebu a také na potřebě zvýšení dostupnosti léčebného konopí. Byť zavedení komplexní varianty regulovaného trhu s konopím vychází ekonomicky nejvýhodněji, chci také poukázat na fakt, že studie potvrzuje, že jakákoliv varianta regulace trhu s konopím je výhodnější než současný stav“, uvádí **Lucia Kiššová, ředitelka Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády ČR** a dodává: *„Víme, že zavádět komplexní variantu regulovaného trhu s konopím je v současné době složité, jelikož je nutné brát v potaz i současnou podobu evropského práva v této oblasti.“*

<https://vlada.gov.cz/cz/ppov/zavislosti/media/samopestovani--konopne-kluby-nebo-regulovany-trh--nova-analyza-vycisluje-benefity-jednotlivych-variant-zmeny-politiky-v-oblasti-konopi---215426>